

Proces administrovania opatrení spoločnej organizácie trhu s poľnohospodárskymi komoditami

Legislatíva Európskej únie je pre každého žiadateľa o podporu rovnaká a záväzná.

V rámci spoločnej organizácie trhu s poľnohospodárskymi výrobkami, platobná agentúra v zmysle správneho poriadku administruje nasledovné jednoročné a viacročné podporné opatrenia:

- reštrukturalizácia vinogradov,
- investície do vinárskych podnikov,
- poistenie úrody vinogradov,
- propagácia v členských štátoch EÚ a v tretích krajinách,
- operačné programy organizácií výrobcov v sektore ovocia a zeleniny,
- školský program - mlieko a mliečne výrobky,
- ovocie a zelenina do škôl,
- podpora včelárom,
- mimoriadne podpory v sektore ovocia a zeleniny, mlieka a bravčového mäsa.

Legislatívny rámec

Legislatívu pre opatrenia spoločnej organizácie trhu s poľnohospodárskymi komoditami nájdete na stránke PPA tu:

<http://www.apa.sk/pre-trhove-opatrenia>

Administrácia jednotlivých podpôr zahŕňa tieto hlavné činnosti:

1. Vypracovanie výziev a príručiek a ich zverejňovanie na webovom sídle PPA

Platobná agentúra v zmysle príslušnej [legislatívy EÚ a SR](#) vypracováva a na svojom webovom sídle zverejňuje výzvy a príručky pre žiadateľov, ktoré ich usmerňujú a napomáhajú im zorientovať sa v danom opatrení.

Odkazy na výzvy a príručky pre žiadateľov o podporu na jednotlivé opatrenia nájdete [tu](#):

- [reštrukturalizácia vinogradov](#)
- [investície do vinárskych podnikov](#)
- [poistenie úrody vinogradov](#)
- [podpora na propagáciu v členských štátoch EÚ v rámci vinárskeho sektora](#)
- [podpora na propagáciu v 3. krajinách v rámci vinárskeho sektora](#)
- [informačné a propagačné akcie poľnohospodárskych výrobkov](#)
- [operačné programy organizácií výrobcov v sektore ovocia a zeleniny](#)
- [mimoriadne opatrenia v sektore ovocia a zeleniny](#)
- [ovocie a zelenina do škôl](#)
- [mlieko a mliečne výrobky do škôl](#)

- [podpora včelárom](#)

2. **Tvorba interných postupov (manuálov)**, ktoré obsahujú presné postupy pri administrovaní jednotlivých žiadostí, ktoré sú záväzné pre každého zamestnanca podieľajúceho sa na vybavovaní žiadosti a podliehajú každoročnej kontrole zo strany certifikačného orgánu.
3. **Príjem žiadostí o podporu:** samotný proces schvaľovania podpôr začína podaním žiadosti o podporu v termíne určenom príslušnou legislatívou EÚ a SR.
4. **Administratívna kontrola:** po prijatí a zaevidovaní každej žiadosti v informačnom systéme AGIS SOT začína 100 % administratívna kontrola žiadostí a ich povinných príloh, ktorými žiadateľ preukazuje v závislosti od jednotlivých opatrení plnenie svojich povinností. Okrem kontroly základných údajov o žiadateľovi sa kontroluje, či má žiadateľ vysporiadané finančné vzťahy so štátnym rozpočtom, či neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania, nemá evidované nedoplatky poistného na zdravotnom a sociálnom poistení, nie je v likvidácii, nie je v reštrukturalizácii, nie je v konkurze, nie je podnikom v ťažkostiach v zmysle usmernení EÚ, nie je voči nemu vedený výkon rozhodnutia (exekúcia), nemá právoplatne uložený trest zákazu prijímať dotácie, subvencie, pomoc a podporu zo štátneho rozpočtu, resp. z fondov EÚ a pod.
  - a. V prípade opatrenia reštrukturalizácia vinohradov PPA od žiadateľa okrem iného požaduje aj originál výpisu z listu vlastníctva k pozemku, ktorý je predmetom žiadosti, použiteľný na právne úkony, originál alebo kópiu nájomnej zmluvy alebo zmluvy o výpožičke k pozemku alebo k časti pozemku, ktorá je predmetom žiadosti, uzatvorenej najmenej na desať rokov od podania žiadosti o podporu na reštrukturalizáciu vinohradu, ak je žiadateľom o podporu nájomca alebo vypožičiavateľ pozemku alebo časti pozemku, písomný súhlas vlastníka pozemku alebo nadpolovičnej väčšiny spoluvlastníkov pozemku počítanej podľa veľkosti podielov, ktorý je predmetom žiadosti o podporu, ak je žiadateľom o podporu nájomca pozemku alebo vypožičiavateľ pozemku a ak po ukončení opatrenia reštrukturalizácia vinohradu dôjde k zmene druhu pozemku podľa zákona č. 220/2004 Z. z. Pri ukončení opatrenia, čiže ešte pred vyplatením podpory, zamestnanci sekcie organizácie trhu a štátnej pomoci (ďalej len „SOTaŠP“) opätovne preverujú a porovnávajú napr. aj mapové podklady - katastrálne mapy a ortofotomapy (LPIS) s presne zakreslenými hranicami pozemkov, na ktorých sa realizuje opatrenie s údajmi, ktoré pri kontrole na mieste (ďalej len „KNM“) získali/namerali zamestnanci sekcie kontroly, ako aj s údajmi kontrolnej skupiny ÚKSÚP, ktorý spravuje register vinohradov a tiež preveruje agrotechniku a stav reštrukturalizovaného vinohradu.
  - b. V prípade opatrení reštrukturalizácia vinohradov, investície do vinárskych podnikov, poistenie úrody a opatrenia operačné programy organizácií výrobcov v sektore ovocia a zeleniny sa preveruje, či nehrozí riziko dvojitého čerpania, či už z programu rozvoja vidieka, alebo štátneho rozpočtu.
  - c. Pri opatrení podpora pre včelárom - prebieha aj krížová kontrola s Centrálnym registrom včelstiev (ďalej len „CRV“).
  - d. V prípade mimoriadnych opatrení v sektore mlieka a bravčového mäsa prebieha aj krížová kontrola s Centrálnou evidenciou hospodárskych zvierat (ďalej len „CEHZ“).

Administratívnu kontrolu žiadosti vykonávajú vždy minimálne dvaja zamestnanci, ktorí v zmysle správneho poriadku pri zistení nedostatkov prerušia správne konanie a vyzývajú žiadateľa na odstránenie nedostatkov v stanovenej lehote. Po odstránení nedostatkov

zo strany žiadateľa a ukončení administratívnej kontroly nasleduje kontrola na mieste u žiadateľa.

- 2. Kontrola na mieste (KNM)** - výkon kontroly na mieste je kontrolórmi PPA vykonávaný v zmysle požiadavky na KNM vystavenej zamestnancami príslušného odborného organizačného útvaru SOTaŠP, manuálu k výkonu kontroly a platnej legislatívy EÚ a SR. Základným cieľom kontroly trhových opatrení je ochrana verejných prostriedkov proti stratám, podvodom, alebo iným nežiaducim javom, prevencia a včasné odhalenie vzniku a príčin zistených nedostatkov, resp. nezrovnalosti/iregularity. Cieľom získavania informácií pri kontrole je zistiť, či žiadateľ/kontrolovaný subjekt spĺňa podmienky v zmysle jeho žiadosti o podporu, či vykonáva činnosti v súlade s dotknutým opatrením trhu, prípadne získať vysvetlenie, ak z týchto skutočností vyplývajú rozpory medzi tým, čo žiadateľ deklaroval vo svojej žiadosti a tým, čo bolo zistené v priebehu kontroly. Počas kontroly jednotlivých opatrení sa overuje dodržanie stanovených postupov. KNM má obvykle dve časti:

- Dokumentárnu kontrolu, tzv. dokladovú kontrolu
- Fyzickú kontrolu, tzv. obhliadku predmetu podpory/komodity

V závislosti od opatrenia sa kontroly na mieste vykonávajú niekoľkonásobne, a to napr. pred schválením uchádzača, pred schválením žiadosti o podporu, pred schválením žiadosti o vyplatenie podpory. V závislosti od charakteru opatrenia sa vykonáva 100 % kontrola na mieste žiadateľa, alebo sú žiadatelia vyberaní pomocou rizikovej analýzy, ktorú vykonáva organizačný útvar nezávislý od útvaru, ktorý žiadosť schvaľuje. Kontroly na mieste sa vykonávajú u všetkých dotknutých osôb, napr. u žiadateľa aj konečného prijímateľa. Okrem platobnej agentúry vykonávajú pri niektorých opatreniach kontroly na mieste aj externé inštitúcie ako napr. ÚKSÚP a ŠVPS SR.

- Reštrukturalizácia vinohradov: vykonáva sa 100 %-ná kontrola na mieste všetkých žiadostí o podporu, ktoré majú správne doložené všetky požadované prílohy. Ide o 5 ročné opatrenie - kontrola na mieste zo strany PPA, ako aj zo strany ÚKSÚP sa vykonáva pred realizáciou samotného opatrenia, po skončení 1. časti opatrenia (vyklčovanie vinohradu) a po ukončení celého opatrenia (po výsadbe nového vinohradu) opäť zo strany PPA aj ÚKSÚP. V prípade, ak žiadateľ požiadala o podporu na vyklčovanie starého vinohradu, aj o podporu na výsadbu nového vinohradu, tak podlieha 3 kontrolám na mieste zo strany PPA a 3 kontrolám na mieste aj zo strany ÚKSÚP.
  - Podpora na propagáciu v 3. krajinách určená pre vinársky sektor: kontrola účtovných dokladov prebieha u žiadateľa zo strany PPA a kontrola na podujatiach organizovaných v zahraničí zo strany zastupiteľského úradu SR realizovaná v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí.
  - Podpora pre včelárov: žiadateľom je zväz/združenie včelárov a konečnými prijímateľmi sú jednotliví včelári. Kontrola na mieste sa vykonáva po vyplatení finančných prostriedkov u všetkých žiadateľov a minimálne u 5 % konečných prijímateľov podpory.
  - Podpora na financovanie operačných programov organizácií výrobcov: kontroly sú u 100 % žiadateľov vykonávané vždy pred schvaľovaním organizácií výrobcov, operačných programov a ich zmien a pri následných platbách.
- 2. Vydávanie prvostupňových rozhodnutí k žiadostiam o podporu:** po ukončení kontrol na mieste a doručení správy z kontroly zamestnanci SOTaŠP porovnávajú výsledky kontroly s údajmi uvedenými v žiadosti. V prípade, že nebol zistený nesúlad, vypracujú návrh príslušného rozhodnutia a po jeho viacnásobnej kontrole PPA vydá prvostupňové rozhodnutie v zmysle správneho poriadku.

3. **Pokyn na vyplatenie podpory:** po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o vyplatení finančných prostriedkov zodpovední zamestnanci v IS AGIS SOT vytvoria a skontrolujú pokyn na vyplatenie podpory, ktorý po odsúhlasení priamym nadriadeným schváli a do AGIS MFR odošle riaditeľ odboru. Samotnú úhradu a zaúčtovanie platby vykonáva sekcia financovania podpôr.
4. **Spolupráca SOTaŠP pri ochrane finančných záujmov EÚ a SR:** ak zamestnanec SOTaŠP PPA zistí nezrovnalosť z vlastného, alebo iného podnetu, je povinný ju nahlásiť svojmu nadriadenému, ktorý zabezpečí vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti v AGIS MFR, ktorú riaditeľ SOTaŠP odošle na administratívne konanie na sekciu financovania podpôr. V záujme ochrany finančných záujmov EÚ a SR, PPA - sekcia financovania podpôr schválením vystavenej správy o zistenej nezrovnalosti v AGIS MFR pozastaví vyplácanie príspevku, alebo podpory v rámci EPZF a EPFRV (finančných prostriedkov EÚ a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu) prijímateľovi až do momentu vysporiadania celej sumy nezrovnalosti a prislúchajúcich úrokov/penále z omeškania (podrobnejšie v časti „Pravidlá pre pozastavenie vyplácania platieb z dôvodu nezrovnalosti“).
5. **Príprava a zasielanie povinných hlásení na EK** sa realizuje prostredníctvom IS EK (ISAMM CM a pod.) týždenne, mesačne, štvrtročne, aj ročne v závislosti od reportovaného opatrenia. Hlásenia zasielané prostredníctvom systému ISAMM CM sú dôležitým zdrojom informácii pre EK o stave realizácie jednotlivých podporných programov (informujú EK napr. o počte žiadostí, počte žiadateľov, o počte a zisteniach kontrol na mieste, o finančných prostriedkoch, ktoré na podporované opatrenie vynaložili samotní žiadatelia, o vyplatených podporách, o zníženiach, o nezrovnalostiach pri jednotlivých opatreniach a pod.).

Podrobnejšie pravidlá pre realizáciu platieb

- V organizačnom poriadku PPA sú stanovené jednoznačné právomoci a zodpovednosti na všetkých úrovniach činnosti, ako aj oddelenie troch funkcií (povoľovanie a kontrola platieb, realizácia platieb, účtovníctvo), pri ktorých sa zodpovednosti definujú v organizačnej štruktúre.
- Je zabezpečené také rozdelenie povinností, aby žiadny zamestnanec nebol zodpovedný za viac ako jednu z úloh povoľovania, vyplácania alebo účtovania súm a aby žiadny zamestnanec nevykonával ktorúkoľvek z týchto úloh bez dohľadu ďalšieho zamestnanca.
- Stanovenie zodpovedností každého zamestnanca je v písomnom opise pracovného miesta.
- PPA realizuje potrebné postupy na zabezpečenie, aby sa platby realizovali iba na bankové účty patriace príjemcom, alebo ich splnomocneným zástupcom. Žiadne platby sa neuskutočňujú v hotovosti. Platby na účty prijímateľom sa realizujú prostredníctvom IS Štátnej pokladnice. Schvaľovanie zo strany povoľujúceho zamestnanca a/alebo jeho nadriadeného sa vykonáva elektronickými prostriedkami (je zabezpečená zodpovedajúca úroveň bezpečnosti týchto prostriedkov a totožnosť signatára je zapísaná v elektronických záznamoch).
- Všetky činnosti súvisiace s výkonom platobnej funkcie sú vykonávané na základe princípu štyroch očí, čím sú vytvorené také podmienky, aby o výdavku (realizácii platby) nemohol rozhodnúť jeden zamestnanec bez toho, aby jeho činnosť nebola skontrolovaná

druhou oprávnenou osobou. Každá pracovná činnosť vykonaná zamestnancom je následne skontrolovaná druhým oprávneným zamestnancom.

Pravidlá pre pozastavenie vyplácania platieb z dôvodu nezrovnalosti

- V záujme ochrany finančných záujmov EÚ a SR, PPA schválením vystavenej správy o zistenej nezrovnalosti pozastaví vyplácanie príspevku alebo podpory v rámci EPZF a EPFRV (finančných prostriedkov EÚ a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu) prijímateľovi až do momentu vysporiadania celej sumy nezrovnalosti a prislúchajúcich penále/úrokov z omeškania, prípadne do nepotvrdenia nezrovnalosti.
- Ak je u prijímateľa evidovaná viac ako jedna nezrovnalosť, odblokovanie prijímateľa sa vykoná automaticky až po úplnom vysporiadaní/vyriešení všetkých nezrovnalostí. V záujme zabezpečenia ochrany finančných záujmov EÚ je automaticky blokované vyplatenie finančných prostriedkov u tých prijímateľov, ktorí nemajú vysporiadané finančné vzťahy.

Postupy pre vymáhanie nezrovnalosti

- PPA na základe Správy o zistenej nezrovnalosti zabezpečí v rámci administratívneho konania vystavenie Žiadosti o vysporiadanie finančných vzťahov a tieto dokumenty zašle dlžníkovi.
- V prípade vysporiadania v lehote splatnosti uvedenej v Žiadosti o vysporiadanie finančných vzťahov sa zabezpečí odblokovanie dlžníka v informačnom systéme.
- Ak nezrovnalosť nie je uhradená v lehote splatnosti, dochádza k vymáhaniu nezrovnalosti v správnom konaní, v rámci ktorého PPA vystaví Oznámenie o začatí správneho konania. V prípade, ak dlžník v stanovenej lehote nereaguje na Oznámenie, PPA vydá Rozhodnutie o uložení dlhu.
- Ak ani vtedy dlžník neuhradí nezrovnalosť, pristúpi sa k vymáhaniu nezrovnalosti v exekučnom konaní.

Vnútorá kontrola

V záujme ochrany finančných záujmov EÚ vstupuje do procesu poskytovania priamych platieb interná vnútorná kontrola PPA prostredníctvom riešenia podnetov, sťažností, dožiadaní a indícií možného porušenia pravidiel poskytovania podpôr a zneužívania finančných záujmov EÚ. Taktiež poskytuje súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a kontrolným orgánom pri preverovaní možných nezrovnalostí nielen za aktuálnu kampaň, ale aj za predchádzajúce obdobia.

Vnútorý audit a externé audity a kontroly

Prostredníctvom vnútorného auditu PPA overuje, či sú postupy zavedené organizáciou pri administrovaní, schvaľovaní a vyplácaní podpôr v súlade s pravidlami EÚ. Okrem vnútorných auditov, ktoré sú vykonávané v súlade so schváleným plánom auditov a v zmysle medzinárodných štandardov prebieha každoročne v PPA niekoľko externých auditov a kontrol či už zo strany Európskej Komisie, Európskeho dvora audítorov, Najvyššieho kontrolného úradu SR, Úradu vlády SR a pod.

Certifikačný orgán každoročne vykonáva certifikačný audit všetkých podpôr administrovaných PPA a overuje, či sú účty PPA presné, úplné a vypracované včas a či účtovná závierka PPA

poskytuje pravdivý a verný obraz vo všetkých významných súvislostiach v zmysle legislatívy EÚ a v zmysle Usmernení Európskej Komisie.